

Hoe haalbaar is de implementatie van een Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika (BRICS)-munt?

Younes Rabah

Financiën en Verzekeringen
Traject: Financiën
Academiejaar 2025-2026

INHOUD

1	Managementsamenvatting.....	5
2	Dankwoord	6
3	Mijn gebruik van AI	7
4	Inleiding.....	8
5	De dominantie van de Amerikaanse dollar en de euro als wereldreservemunten	9
5.1	De dominantie van de Amerikaanse dollar	9
5.1.1	Bretton Woods	9
5.1.2	Nixon-shock	9
5.1.3	SWIFT en de Amerikaanse invloed	10
5.1.4	Huidige positie van de Amerikaanse dollar	11
5.2	De euro als tweede reservemunt.....	13
5.2.1	Ontstaan van de euro.....	13
5.2.2	Het betaalsysteem van de Eurozone.....	14
5.2.3	Huidige positie van de euro.....	14
5.3	Wereldwijde verdeling van reservemunten.....	16
6	BRICS: economisch blok en monetaire ambities	18
6.1	Ontstaan en evolutie van BRICS	18
6.1.1	BRICS+	19
6.2	Motivaties voor een alternatieve munt	21
6.3	Voorstel voor een BRICS-munt.....	24
7	Haalbaarheid van de implementatie van een BRICS-munt.....	25
7.1	Economische haalbaarheid.....	25
7.1.1	Lessen uit de euro.....	27
7.2	Politieke haalbaarheid.....	29
7.3	Institutionele haalbaarheid	31
7.3.1	Supranationale instelling	31

7.3.2	Betalingssysteem	32
7.4	Geopolitieke haalbaarheid	33
8	De potentiële impact van een BRICS-munt op de dominantie van de dollar en de euro als reservemunt	34
9	Conclusie	36
10	Bibliografie	38

Lijst met figuren

Figuur 1: Evolutie van de US Dollar Index (DXY), april 2022 – oktober 2025.....	11
Figuur 2: waardering ten opzicht van de Amerikaanse dollar	12
Figuur 3: BEER-model.....	12
Figuur 4: de meeste valuta-reserves zijn in dollar	17
Figuur 5: BBP van de BRICS-leden vóór de uitbreiding van 2023	19

1 *Managementsamenvatting*

De Amerikaanse dollar domineert sinds Bretton Woods het internationale financiële systeem en is vandaag goed voor circa 58 procent van de wereldwijde valuta-reserves. Dit geeft de Verenigde Staten bovendien de mogelijkheid om hun munt in te zetten als geopolitiek instrument, onder meer via financiële sancties. In die context wint het bredere fenomeen van dedollarisering aan momentum. De BRICS-landen kondigden een gemeenschappelijke munt aan, gedekt door goud en strategische grondstoffen. Deze bachelorproef onderzoekt of de implementatie van een dergelijke BRICS-munt haalbaar is.

Op basis van een literatuurstudie, beleidsrapporten en interviews werd de haalbaarheid geanalyseerd vanuit vier invalshoeken. Economisch blijkt dat de BRICS-landen niet voldoen aan de voorwaarden van de Optimum Currency Area-theorie en monetaire beleidskaders lopen sterk uiteen. De vergelijking met de eurozone is hierbij verhelderend. Zelfs tussen relatief vergelijkbare Europese economieën verliep de convergentie moeizaam. Bovendien vereiste de stabilisatie van de inflatie rond 2 procent decennia van institutionele opbouw sinds de invoering van de euro. Politiek en geopolitiek bestaan er aanzienlijke spanningen, onder andere door de strategische banden van India met de Verenigde Staten en de aangekondigde Amerikaanse tegenmaatregelen. Institutioneel ontbreekt binnen BRICS zowel een supranationale autoriteit vergelijkbaar met de Europese Centrale Bank als een volwaardig grensoverschrijdend betalingssysteem, zoals TARGET2 binnen de eurozone. Alternatieven voor het door het Westen gedomineerde SWIFT-netwerk bevinden zich voorlopig nog in een onderontwikkelde fase. Een goudgedekte munt blijkt bovendien operationeel moeilijk houdbaar door de prijsvolatiliteit van goud en de ongelijke goudreserves binnen het blok.

Een gemeenschappelijke BRICS-munt is op korte tot middellange termijn weinig realistisch. De werkelijke betekenis van het initiatief schuilt momenteel niet in een directe vervanging van de dollar, maar in het signaal dat het uitzendt. Verder onderzoek zou zich kunnen toespitsen op meer realistische alternatieven. De groeiende rol van de Chinese renminbi en de ontwikkeling van regionale betalingssystemen, die op kortere termijn meer impact kunnen hebben dan een gezamenlijke BRICS-munt.

2 Dankwoord

Bij de totstandkoming van deze bachelorproef heb ik waardevolle feedback ontvangen van verschillende personen, die ik graag wil bedanken. In de eerste plaats wil ik mijn opleidingshoofd, meneer Hellemans, bedanken voor de constructieve feedback en begeleiding tijdens het uitwerken van deze bachelorproef. Zijn opmerkingen hebben bijgedragen aan de verdere verfijning van dit onderzoek. Daarnaast wens ik mevrouw Lisaité te bedanken voor haar waardevolle feedback tijdens de verschillende tussentijdse mijlpalen. Haar begeleiding hielp mij om het onderzoek kritisch te blijven evalueren en verder te structureren. Ook wil ik mijn medestudenten Orel, Laura en Elinor bedanken voor hun input en feedback tijdens de feedbackmomenten. Tot slot gaat mijn dank uit naar de werkveldcontacten, wiens inzichten en praktijkgerichte input van essentieel belang waren voor deze bachelorproef.

3 *Mijn gebruik van AI*

- AI werd gebruikt om te brainstormen over de opbouw en inhoud van de scriptie.
- AI werd enkel gebruikt als ondersteunend hulpmiddel.
- AI werd gebruikt voor het controleren op spellingsfouten.
- AI werd gebruikt voor de juiste bronvermeldingen in APA stijl.

4 Inleiding

Sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog vormt de Amerikaanse dollar het ankerpunt van het internationale financiële systeem. Wat oorspronkelijk werd vastgelegd in het Bretton Woods-akkoord van 1944, evolueerde na de Nixon-shock van 1971 tot een systeem waarin de dollar zijn dominantie behield (Ghizoni, 2013). Momenteel is de dollar nog steeds goed voor ongeveer 58 procent van de wereldwijde valuta-reserves, terwijl de euro met circa 20 procent een gevestigde tweede positie inneemt (Siripurapu & Berman, 2023). Deze tweedeling kenmerkt al decennia de mondiale monetaire orde.

De dollar wordt steeds vaker ingezet als geopolitiek instrument. Dat gebeurt onder meer via SWIFT-sancties, waarbij het besef groeit bij verschillende landen dat afhankelijkheid van één dominante munt structurele kwetsbaarheden met zich meebrengt (Cai, 2025; Tan, 2025). Binnen deze context winnen alternatieve monetaire initiatieven aan momentum. Het BRICS-blok, oorspronkelijk een door econoom Jim O'Neill geïntroduceerd acroniem voor Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika, profileert zich daarbij als pleitbezorger van een multipolair monetair systeem (Shameem & Jayaprasad, 2020).

Binnen dit kader kreeg het voorstel voor een gemeenschappelijke BRICS-munt, gebaseerd op het euromodel, mogelijk gedekt door goud en een korf van strategische grondstoffen, hernieuwde aandacht (Youvan, 2024). Voorstanders zien hierin een strategie om de zogenaamde dollarhegemonie te doorbreken en de monetaire soevereiniteit van opkomende economieën te versterken.

5 *De dominantie van de Amerikaanse dollar en de euro als wereldreservemunt*

5.1 **De dominantie van de Amerikaanse dollar**

5.1.1 **Bretton Woods**

Na de Eerste Wereldoorlog raakte het internationale monetaire stelsel in een diepe crisis. De gouden standaard was tijdens het interbellum verlaten en regeringen grepen naar competitieve devaluaties en restrictieve handelspolitiek, wat de Grote Depressie alleen maar verergerde. Toen de afgevaardigden in juli 1944 in Bretton Woods (New Hampshire, Verenigde Staten) bijeenkwamen, waren ze ervan overtuigd dat een nieuw monetair raamwerk nodig was. Eén dat wisselkoersstabiliteit kon garanderen, devaluatieoorlogen kon voorkomen en economische groei kon bevorderen. De conferentie bracht 730 afgevaardigden uit 44 landen samen, wat zorgde voor een uitzonderlijke vorm van internationale samenwerking (Ghizoni, 2013).

De kern van het Bretton Woods-akkoord was een stelsel van vaste, maar aanpasbare wisselkoersen waarin de Amerikaanse dollar als ankerpunt fungeerde. Alle deelnemende valuta werden gekoppeld aan de dollar, die op zijn beurt inwisselbaar bleef voor goud tegen een vaste prijs. Eén ounce goud, iets minder dan 30 gram, wat overeen kwam met 35 dollar (Bullough, 2019, p. 50; Ghizoni, 2013). Dit systeem maakte de dollar de facto tot wereldreservemunt: andere landen hoefden geen goud meer aan te houden om hun valuta te dekken en het volstond om dollars in reserve te hebben. Twee derde van de wereldwijde monetaire goudvoorraad was tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog in Amerikaanse handen (Gluschenko, 2024). Dit bracht echter ook een grote verantwoordelijkheid met zich mee: de inwisselbaarheid van de dollar voor goud vereiste dat de Verenigde Staten de goudprijs stabiel hielden en de dollarliquiditeit nauwgezet controleerden (Ghizoni, 2013).

Het Bretton Woods-akkoord beperkte zich niet tot de invoering van vaste wisselkoersen. Het vormde eveneens de basis voor de oprichting van het International Monetary Fund (IMF) en de World Bank, instellingen die vandaag nog steeds een centrale rol spelen binnen het internationale financiële systeem (Ghizoni, 2013).

5.1.2 **Nixon-shock**

Hoewel het Bretton Woods-systeem initieel stabiliteit bracht, bevatte het een fundamentele tegenstrijdigheid, namelijk het Triffin-dilemma. Doordat de Amerikaanse dollar fungeerde als internationale reservemunt en gekoppeld was aan goud, moesten de Verenigde Staten voldoende dollars in omloop brengen om de groeiende wereldhandel te ondersteunen. Dit zorgde voor aanhoudende Amerikaanse

betalingsbalanstekorten, wat op termijn het vertrouwen in de goudconvertibiliteit van de dollar ondermijnde (Lu, 2020).

Naarmate de buitenlandse dollarreserves toenamen zonder een evenredige stijging van de Amerikaanse goudvoorraad, groeide de twijfel of de Verenigde Staten hun verplichting tot goudomwisseling tegen de vaste koers konden blijven nakomen. Deze structurele spanning leidde in 1971 tot de opschorting van de goudconvertibiliteit door president Richard Nixon, een gebeurtenis die vaak wordt aangeduid als de 'Nixon Shock'. Daarmee kwam feitelijk een einde aan het Bretton Woods-systeem en evolueerde de dollar naar een fiatvaluta (Ghizoni, 2013; Hall, 2025).

In de daaropvolgende jaren schakelde het internationale monetaire stelsel over op een systeem van zwevende wisselkoersen. Valuta's waren niet langer verbonden aan de dollar, maar begonnen vrij te bewegen op de internationale markten. De term *free floating* werd hiermee een feit. Voor centrale banken betekende dit een essentiële verandering. Ze waren niet langer gebonden aan hun goudreserves als ultieme beperking op geldcreatie. Zonder de verplichting om valuta in goud om te wisselen, verdween de grens aan geldhoeveelheid. In theorie hadden centrale banken aanzienlijk meer vrijheid om de geldhoeveelheid te beheren (de Borst & de Borst, 2024, p. 37). De wereld stapte daarmee over van een systeem gebaseerd op goud en vaste beloften naar een systeem gebaseerd op vertrouwen (Hall, 2025). Hoewel het Bretton Woods-systeem ten einde kwam, blijft de erfenis ervan bestaan. Het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank zijn nog steeds centrale instellingen in het huidige monetaire systeem.

5.1.3 SWIFT en de Amerikaanse invloed

SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication), opgericht in 1973 in België door 239 banken uit 15 landen, is geen bank en houdt zelf geen geld of rekeningen aan. Het is in essentie een gestandaardiseerd berichtennetwerk waarmee financiële instellingen op een veilige manier betalingsinstructies en andere transactiedata uitwisselen (Cipriani et al., 2023).

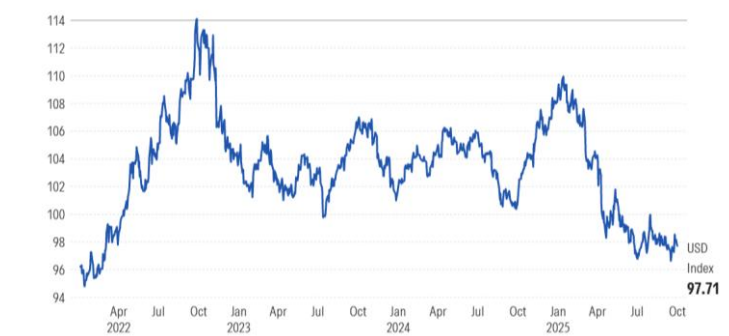
De wereldwijde dominantie van de Amerikaanse dollar uit zich niet enkel in de samenstelling van officiële reserves, maar vooral in de onderliggende infrastructuur waarlangs grensoverschrijdende betalingen worden afgewikkeld. Deze infrastructuurle centraliteit verklaart waarom de Verenigde Staten over een asymmetrische hefboom beschikken. Door hun controle over dollar-clearing en hun centrale positie in netwerken als SWIFT kunnen zij toegang tot het internationale betalingsverkeer verlenen of ontfangen (Tan, 2025).

5.1.4 Huidige positie van de Amerikaanse dollar

Sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog vervult de Amerikaanse dollar een centrale rol in het internationale financiële systeem. De munt fungeert als dominante handelsvaluta voor centrale banken en als veilige haven in periodes van financiële onzekerheid. Baselli (2025) wijst echter op enkele ontwikkelingen binnen dit systeem. Zo sluit een toenemend aantal landen energiecontracten af in alternatieve valuta's. Tegelijkertijd is de omvang van de Amerikaanse overheidsschuld sterk toegenomen, wat in sommige scenarioanalyses wordt beschouwd als potentiële risicofactor voor het wereldwijde vertrouwen in de dollar.

De US Dollar Index (DXY) bepaalt de waarde van de dollar in vergelijking met een reeks andere belangrijke valuta's. Die noteerde sinds het begin van het jaar een daling van ongeveer 11%, daarmee bevindt de dollar zich onder de meerjarige piekniveaus die in 2022 werden bereikt. Volgens figuur 1 kenden de eerste zes maanden van 2025 de zwakste halfjaarprestatie sinds 1991 (Baselli, 2025).

Figuur 1: Evolutie van de US Dollar Index (DXY), april 2022 – oktober 2025

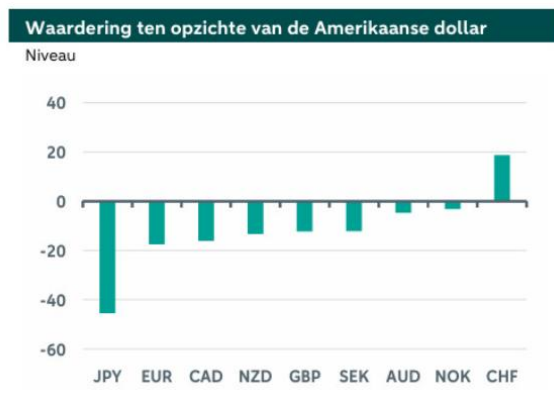
Boele (2025) verwijst naar een overwaardering van de dollar. Om deze stelling te onderbouwen, kan gebruik worden gemaakt van de koopkrachtpariteit (PPP). Deze benadering vergelijkt de koopkracht tussen verschillende landen en biedt zo een indicatie van wat een valuta werkelijk waard is.

De resultaten van de koopkrachtpariteit worden weergegeven in figuur 2. Op basis van deze grafiek vertoont de Amerikaanse dollar aanzienlijke overwaarderingen ten opzichte van verschillende valuta's. De grootste overwaardering wordt vastgesteld tegenover de Japanse yen (JPY), met een overwaardering van 40%. Ten opzichte van de euro (EUR) nemen we een overwaardering van ongeveer 17% weer. De enige exceptie vormt de Zwitserse frank (CHF), waartegenover de dollar ongeveer 19% ondergewaardeerd is (Boele, 2025).

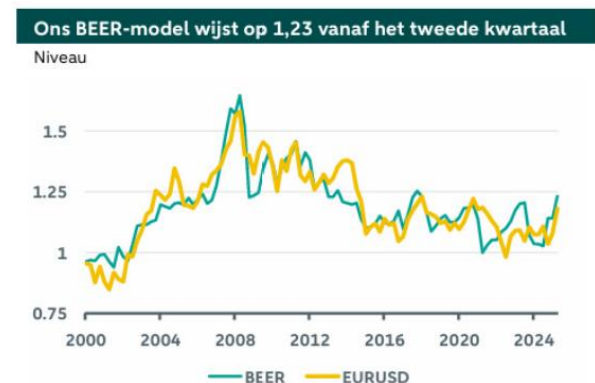
Een alternatieve benadering voor de waardering van de Amerikaanse dollar tegenover de euro kan via het *Behavioural Equilibrium Exchange Rate*-model (BEER). Dit model maakt gebruik van kwartaaldata om de fundamentele waarde van de wisselkoers te

bepalen. Het integreert een bredere set macro-economische determinanten, zoals: handelsvoorwaarden, relatieve rendementen en relatieve prijsniveaus. Figuur 3 wijst op een fundamentele waarde van de EUR/USD-koers van 1,23. Het bereikt daarmee het hoogste punt sinds 2017 (Boele, 2025).

Figuur 2: waardering ten opzichte van de Amerikaanse dollar

Figuur 3: BEER-model

Zoals eerder vermeld is de dollar dit jaar merkbaar verzwakt. Boele (2025) identificeert twee factoren die deze ontwikkeling kunnen verklaren. De eerste betreft cyclische factoren, met name de aanpak van de Amerikaanse regering, dat de dollar onder druk heeft gezet. Dit heeft impact gehad in de groeiverwachtingen, inflatieontwikkeling en de vooruitzichten ten opzichte van het monetaire beleid.

Het tweede betreft *dollarhedging*, waarbij de verzwakking van de dollar deels kan worden verklaard door buitenlandse beleggers. Op termijn kan een situatie zich voordoen waarin buitenlandse beleggers hun aankopen van Amerikaanse activa heroverwegen. Wanneer de combinatie van investeren en het afdekken van valutarisico's niet langer een gunstige verhouding tussen kosten en rendement oplevert, kan de aantrekkelijkheid afnemen. In dat geval kunnen zij beslissen geen bijkomende Amerikaanse activa meer te verwerven.

Met een stijgende federale staatsschuld en signalen van groeivertraging poneert Delen (2025) dat dit het vertrouwen op lange termijn in de dollar zou kunnen aantasten. Tegelijkertijd beschikken de Verenigde Staten over structurele sterktes. De Amerikaanse economie blijft de grootste ter wereld, waarbij de marktvolatiliteit doorgaans van tijdelijke aard is.

5.2 De euro als tweede reservemunt

5.2.1 Ontstaan van de euro

In 1957 zetten zes Europese landen, waaronder België een historische stap door het Verdrag van Rome te ondertekenen. Daarmee werd de *European Economic Community* (EMC) opgericht. Dit project moest de economische grenzen binnen Europa doen vervagen. Het doel was helder: een gemeenschappelijke markt creëren waarin personen, goederen, diensten en kapitaal zich vrij konden bewegen. Zo legden de zes landen de fundamenteën voor een hechter economisch Europa (Dauvister, 2021).

Het streven naar een Economische en Monetaire Unie (EMU) begon in de jaren nadien geleidelijk vorm te krijgen. In 1970 schetste het Werner-rapport een ambitieus vooruitzicht: binnen tien jaar zou Europa over een volwaardige monetaire unie beschikken, maar dat bleek complexer mede door het wegvallen van het Bretton Woods-systeem. Volgens Dauvister (2021) versterkte de internationale monetaire instabiliteit echter die volgde het besef in Europa dat een eigen monetair stelsel noodzakelijk was. Op deze manier kon Europa zijn eigen stabiliteit garanderen.

Issing (2021) poneert dat achteraf beschouwd de ineenstorting van het Bretton Woods-systeem, niet louter een breukmoment was, maar ook een onverwachte katalysator voor Europa. Wat begon als een wereldwijde shock versnelde volgens hem het Europees streven naar eigen stabiliteit. En dat proces mondde uiteindelijk uit tot de invoering van een gemeenschappelijke euro. In dat licht krijgt de beslissing van president Nixon een bijna symbolische betekenis: zijn verklaring betekende niet alleen het einde van een internationaal monetair tijdperk, maar zette ook onbedoeld de deur open voor een nieuw hoofdstuk in de Europese monetaire geschiedenis.

Op 1 januari 1999 werd de euro officieel ingevoerd. Aanvankelijk was de euro nog niet fysiek in omloop, maar eerder enkel in girale vorm. Zo werd het gebruikt voor cheques, overschrijvingen en bankkaarten. Pas drie jaar later, op 1 januari 2002, werd het in chartale vorm in omloop gebracht (Dauvister, 2021).

Sindsdien heeft de euro zich ontwikkeld tot een volwaardige internationale munt en is het uitgegroeid tot één van de belangrijkste reservevaluta's. Zo is het aantal ondernemingen en overheden dat *debt and equity* in euro's uitgeeft toegenomen en wordt de euro steeds vaker gebruikt als voorkeursvaluta in de wereldhandel. De euro vervult tegenwoordig een centrale rol in de wereldeconomie en geldt het als tweede belangrijkste reservevaluta (Acevedo & Lorca-Susino, 2024).

5.2.2 Het betaalsysteem van de Eurozone

TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System) is het betaalsysteem dat zorgt voor de afwikkeling van betalingen in euro tussen banken en centrale banken in de eurozone. Het systeem werd in 1999 opgericht, gelijktijdig met de invoering van de euro, omdat de gemeenschappelijke munt en het gezamenlijke monetaire beleid een efficiënt afwikkelingssysteem vereisten waarmee liquiditeit vlot binnen de eurozone kon circuleren (Banca d'Italia, z.d.).

Hoewel TARGET succesvol was, werd al snel duidelijk dat de gedecentraliseerde technische structuur op termijn niet bestand zou zijn tegen de toenemende eisen op vlak van efficiëntie, kosten en stabiliteit (Bundesbank, z.d.). Door de uitbreiding van de Europese Unie en de behoefte aan volledige harmonisatie van diensten en kosten ontwikkelde het een tweede generatie, namelijk TARGET2 (Banca d'Italia, z.d.).

TARGET en zijn opvolgers hebben de gezamenlijke euro op verschillende manieren ondersteund en versterkt. Het systeem legt de technische basis voor het functioneren van de gemeenschappelijke munt. Zonder een efficiënt afwikkelingssysteem zou het geld niet vlot kunnen circuleren tussen banken in verschillende eurolanden. T2 vormt zo één van de pijlers van de financiële integratie in de eurozone (Banca d'Italia, z.d.).

5.2.3 Huidige positie van de euro

In zijn keynote voor de Danish Economic Society schetst Philip Lane, lid van de Uitvoerende Raad van de Europese Centrale Bank (ECB), een genuanceerd beeld van de positie van de euro in een snel veranderende mondiale context. Lane (2026) benadrukt de structurele verschuivingen waarmee Europa geconfronteerd wordt, gaande van geopolitieke herschikkingen en digitalisering tot klimaatverandering en demografische druk. Ze kunnen grotendeels als gemeenschappelijke schokken worden beschouwd die de lidstaten van de Europese Unie in gelijke mate treffen. Juist in deze omstandigheden toont de Europese Unie haar meerwaarde. Het fungeert als een ingebouwd coördinatiemechanisme dat doeltreffend reageert op gedeelde uitdagingen.

Een centraal argument is dat schaal een fundamentele vertrouwensbasis vormt voor de euro. Een groter monetair systeem biedt zijn gebruikers aanzienlijke bescherming tegen wisselkoersschommelingen en buitenlandse monetaire systemen, aangezien een groter deel van handel en financiële transacties wordt uitgedrukt in eigen munt. Bovendien laat een groot monetair systeem toe te investeren in infrastructurele innovaties, zoals een digitale euro, die voor kleinere systemen financieel onhaalbaar zouden zijn (Lane, 2026).

Wat betreft de internationale positie van de euro stelt Lane (2026) vast dat de munt gevestigd is als de op één na grootste internationale reservemunt, na de Amerikaanse dollar. De gebeurtenissen van 2025 hebben daarbij een nieuwe dynamiek teweeggebracht. Een meer op een binnenland gerichte Amerikaanse economie doet de

vraag rijzen of de Amerikaanse dollar nog steeds een effectieve bescherming biedt tegen globale risico's. Voor buitenlandse investeerders kan dit leiden tot een lagere allocatie van dollaractiva, waardoor er een verhoogde vraag is naar de euro als alternatief.

Lane (2026) benadrukt evenwel dat de Amerikaanse dollar veruit de meest dominante blijft, maar dat er mogelijkheden zijn voor een minder eenzijdig internationaal monetair systeem. Deze observatie sluit aan bij de bredere discussie over het dalende vertrouwen in de dollar als ankervaluta. Dit afnemend vertrouwen in de Amerikaanse dollar wordt gecombineerd met een toenemend vertrouwen in de euro.

Het vertrouwen in de euro heeft een recordniveau bereikt, zo blijkt uit de Eurobarometer-enquête, zowel binnen de Europese Unie (74%) als in de eurozone (83%). Over de toestand van de Europese economie zijn de meningen iets meer verdeeld: iets minder dan de helft van de Europeanen (44%) beoordeelt dit als positief, terwijl een kleine meerderheid (48%) er een negatief beeld van heeft. Wat de economische vooruitzichten betreft, verwacht 43% van de respondenten dat de situatie in de komende twaalf maanden grotendeels onveranderd zal blijven (Europese Commissie, z.d.).

5.3 Wereldwijde verdeling van reservemunten

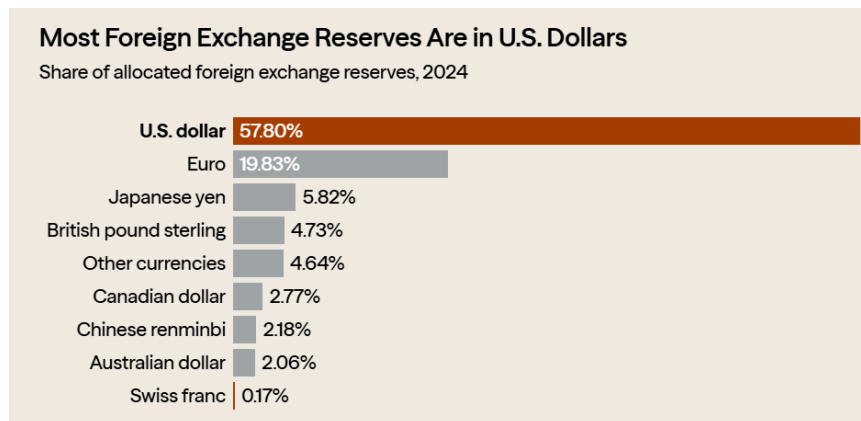
Reservemunten onderscheiden zich door een aantal kernmerken, zoals omvang en reikwijdte. De landen die deze munten uitgeven beschikken over grote economieën en vervullen een centrale rol in de wereldhandel. Daarnaast bieden reservemunten een betrouwbare waardeopslag over de tijd en worden ze op grote schaal gebruikt en verhandeld. Landen bouwen reserves op om hun economische stabiliteit te waarborgen. Ze dienen om importen te financieren, externe schokken op te vangen en schulden tijdig te betalen (Carlson, 2025).

Omdat de Amerikaanse dollar het fundament vormt van een groot deel internationale transacties, is het voor veel landen niet evident om hun eigen munt te gebruiken. Een handelsrelatie tussen bijvoorbeeld Noorwegen en Mexico zal doorgaans niet in Noorse kronen of Mexicaanse peso's doorgaan, maar eerder in dollars. Reservemunten genieten vooral in periodes van onzekerheden een bijzondere aantrekkingskracht. Wanneer financiële markten onder druk staan worden zij vaak beschouwd als veilige haven (Carlson, 2025).

Tijdens de wereldwijde crisis van 2008 en de economische ontwrichting als gevolg van de COVID-19 pandemie, zochten internationale beleggers dan ook massaal toevlucht tot de Amerikaanse dollar. De verwachting was dat deze munt haar stabiliteit zou behouden.

Door valuta's actief te kopen en verkopen op de vrije markt kan een centrale bank de wisselkoers van haar eigen munt sturen. Op deze manier kan financiële stabiliteit en vertrouwen van beleggers bevorderd worden. Wanneer bijvoorbeeld de Braziliaanse real tijdens een economische terugval sterk in waarde daalt, kan de centrale bank van Brazilië haar buitenlandse reserves inzetten om de munt te ondersteunen. Omgekeerd grijpen landen ook vaak in om een te sterke appreciatie te voorkomen, aangezien een dure munt nadelig kan uitdraaien voor hun export. In de praktijk houden centrale banken hun buitenlandse reserves vaak aan in de vorm van staatsobligaties, met name Amerikaanse staatsobligaties (Siripurapu & Berman, 2023).

Figuur 4: de meeste valutareserves zijn in dollar

Figuur 4 laat zien dat het Internationaal Monetair Fonds (IMF) acht vooraanstaande reservemunten erkent binnen het internationale monetair stelsel. Tot deze groep behoren de Australische dollar, de Chinese renminbi, de Canadese dollar, de Britse pond, de Japanse yen, de Zwitserse frank, de euro en tenslotte de Amerikaanse dollar. Bovendien maakt de figuur ook duidelijk dat de Amerikaanse dollar veruit de dominante positie inneemt. Zo vertegenwoordigt het ongeveer 58% van de wereldwijde reserves (Siripurapu & Berman, 2023).

Ongeveer 80 landen beschouwen de Europese Unie als hun voornaamste handelspartner, wat haar positie als tweede grootste economie wereldwijd weerspiegelt. De euro sluit hierbij aan als de op één na meest gebruikte munteenheid en vertegenwoordigt het een kleine 20% van de wereldwijde reserves. Dankzij de stabiele koers van de munt zijn internationale bedrijven die transacties aangaan met Europese partners bereid om betalingen in euro's te aanvaarden. Europese bedrijven hebben hier baat bij aangezien zij gevrijwaard blijven van de risico's verbonden aan wisselkoersschommelingen en de bijkomende kosten van valutatransacties (Europese Raad, 2026; Siripurapu & Berman, 2023).

De status van een wereldreservemunt gaat gepaard met verschillende economische voordelen. Terwijl Carlson (2025) wijst op de gunstige financieringsvoorwaarden die voortvloeien uit de internationale vraag naar Amerikaanse dollars, benadrukken Papaioannou en Portes (2008) dat een rechtstreeks voordeel het implementeren van een internationaal valutabeleid seigniorage is.

6 *BRICS: economisch blok en monetaire ambities*

6.1 **Ontstaan en evolutie van BRICS**

BRICS is in oorsprong geen historisch, cultureel of geografisch blok, maar een economisch geconstrueerd acroniem. Het werd gepopulariseerd door econoom Jim O'Neill, die Brazilië, Rusland, India, China en later Zuid-Afrika identificeerde als opkomende markten. Wat aanvankelijk ontstond als een analytisch concept, kreeg vanaf 2009 een eigen institutionele dynamiek. In dat jaar werd de eerste top van BRIC georganiseerd, waarmee de groep zich formeel ontwikkelde als samenwerkingsverband. Een jaar later, in 2010, trad Zuid-Afrika toe en werd het acroniem aangepast tot BRICS (Shameem & Jayaprasad, 2020).

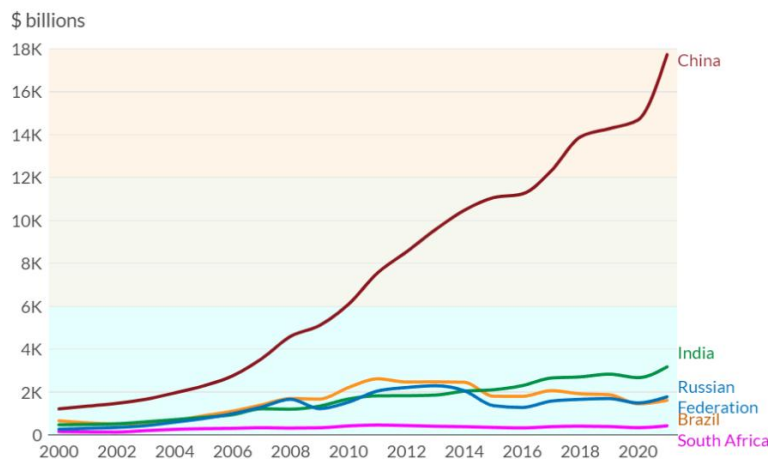
Alle vier de landen hadden in de decennia voorafgaand aan de jaren 2000 ingrijpende economische transformaties doorgemaakt. Brazilië streed in de jaren 80 tegen hyperinflatie die begin jaren 90 opliep tot meer dan 2000% per jaar, waarna het zijn economie pas stabiliseerde met de invoering van het Plano Real in 1994. Rusland daarentegen verwerkte de economische erfenis van de voormalige Sovjet-Unie door middel van grootschalige privatisering en profiteerde later van stijgende energieprijzen. India liberaliseerde zijn economie na een betalingsbalanscrisis in 1991, waardoor buitenlandse investeringen en technologische sectoren een sterke groei doormaakten. China ten slotte had al sinds de hervorming van Deng Xiaoping in de late jaren 70 een spectaculaire groei doorgemaakt en versterkte zo zijn positie verder na toetreding tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO) in 2001 (EFSAS, 2023).

In tegenstelling tot de vier oprichtersleden had Zuid-Afrika geen recente economische transformatie achter de rug en is het economisch beduidend kleiner dan de andere leden. Toch wordt het land binnen BRICS beschouwd als een strategische schakel en beschikt het over enorme mineraalreserves, zoals: goud, platina en diamanten. Een grondstoffenbasis die voor de groei van de andere BRICS-landen van groot belang is (Shahrokhi et al., 2016).

De positieve economische tendens die deze landen gezamenlijk kenmerkte, werd abrupt onderbroken door de wereldwijde financiële crisis van 2007 tot 2008. De gevolgen van deze crisis, met name de kwetsbaarheid van landen buiten de westerse kerneconomieën, wakkerde kritiek aan op de dominantie van de Amerikaanse dollar en op westerse instellingen zoals het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. De BRICS-leden delen het streven naar een meer multipolaire wereldorde, waarin hun rol en invloed binnen het internationale systeem worden versterkt en niet door één enkele macht of alliantie wordt gedomineerd (EFSAS, 2023).

Ondanks de gedeelde retoriek rond multipolaire ordening, kent de samenwerking ook duidelijke verschillen. Binnen de groep bestaan ook aanzienlijke economische ongelijkheden. Dit is waarneembaar in figuur 5 waarbij China verreweg het economisch zwaarste lid is. Dit wekt bezorgdheid op, bij andere leden, met name India, over een onevenredige Chinese invloed op de beleidsrichting van de organisatie (EFSAS, 2023).

Figuur 5: BBP van de BRICS-leden vóór de uitbreiding van 2023

De vijf BRICS-landen vóór de uitbreiding vertegenwoordigen gezamenlijk ongeveer 31,5% van het mondiale bbp. Prognoses suggereren dat dit aandeel tegen 2030 kan toenemen tot circa 50%, terwijl het aandeel van de G7 in dezelfde periode is teruggevallen tot ongeveer 30% (EFSAS, 2023). Shameem & Jayaprasad (2020) plaatsen BRICS binnen het bredere concept van economisch regionalisme. In tegenstelling tot traditionele vormen van regionalisme, die gebaseerd zijn op geografische nabijheid, functioneert BRICS op basis van gedeelde belangen en wederzijdse economische afhankelijkheid.

6.1.1 BRICS+

Voorafgaand aan de uitbreiding in 2023, beschikte BRICS niet over formele lidmaatschapscriteria of een vastgelegd toetredingsproces. De beslissing om nieuwe landen toe te laten werd genomen op basis van consensus tussen de bestaande lidstaten. Bij deze beslissing werd onder meer gekeken naar de mate waarin een kandidaat-lid economische, politieke en geopolitieke belangen deelt met de huidige BRICS-landen (EFSAS, 2023).

BRICS kondigde na afloop van de vijftiende bijeenkomst in Zuid-Afrika aan dat zes landen een uitnodiging hadden ontvangen om toe te treden. Het gaat hier om: Argentinië, Egypte, Ethiopië, Iran, Saudi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten. Ondanks de geografische spreiding van deze landen zijn er enkele opvallende overeenkomsten: alle zes zijn regionale grootmachten met aanzienlijke invloed (EFSAS, 2023).

Deze uitbreiding versterkt de positie van het blok op het vlak van natuurlijke hulpbronnen aanzienlijk. Zo behoren Saudi-Arabië, Iran en de Verenigde Arabische Emiraten tot de grootste olie- en aardgasproducenten ter wereld. Terwijl Argentinië tegen 2027 naar verwachting de op één na grootste lithiumproducent wereldwijd zal worden. Egypte voegt daar een geostrategisch aspect toe via zijn controle over het Suezkanaal (Kamin & Langhammer, 2023).

De drijfveren achter deze uitbreiding zijn echter niet louter van materiële aard. Een eerste beweegreden betreft de versterking van de gezamenlijke invloed van het blok in internationale organisaties en fora. Door het aantal aangesloten landen te vergroten, vergroot BRICS zijn capaciteit om te ijveren voor hervormingen die beter tegemoetkomen aan de belangen van zich ontwikkelende economieën (Imam, 2025). Een tweede beweegreden is volgens Imam (2025) de wens om de economische afhankelijkheid van traditionele westerse afzetmarkten te verminderen. Door zijn partnerschappen te diversifiëren, tracht het blok zijn weerbaarheid tegen mondiale economische schokken te verhogen en nieuwe perspectieven voor handel en investeringen te creëren.

Ten slotte speelt de bevordering van een meer Zuid-Zuid-samenwerking een centrale rol. Waar internationale economische betrekkingen van oudsher werden gekenmerkt door een Noord-Zuid-dynamiek, waarbij geïndustrialiseerde landen financiële middelen en hulp verschaffen aan minder ontwikkelde regio's, legt Zuid-Zuid-samenwerking de nadruk op wederkerigheid en gelijkwaardig partnerschap tussen landen uit het Globale Zuiden. De uitbreiding van BRICS past binnen deze bredere ambitie om een evenwichtigere en duurzamere mondiale ontwikkeling te stimuleren (Imam, 2025).

Naast de interne verschuivingen binnen het blok zelf, tekenen zich ook bredere transformaties af in de mondiale handelsorde. De versterkte economische verbondenheid tussen de BRICS-landen heeft het potentieel om nieuwe handelsroutes en aanvoerketens tot stand te brengen die de traditionele westerse markten omzeilen. Dit kan leiden tot een diepere economische integratie tussen de BRICS-landen onderling, waardoor hun structurele afhankelijkheid van geïndustrialiseerde economieën geleidelijk afneemt (Imam, 2025).

Daarnaast draagt de uitbreiding bij aan een grotere financiële stabiliteit en veerkracht binnen het blok. Door hun economische partnerschappen te spreiden, verkleinen de lidstaten hun kwetsbaarheid voor externe financiële schokken en vergroten zij hun vermogen om adequaat te reageren op economische crises. Instellingen zoals de New Development Bank (NDB) en de Contingent Reserve Arrangement (CRA), een door BRICS opgerichte reserveregeling, vervullen hierin een ondersteunende rol door aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen aan lidstaten in tijden van nood (Imam, 2025).

De uitbreiding brengt echter ook aanzienlijke uitdagingen met zich mee. Zo dient het blok om te gaan met geopolitieke rivaliteiten en de uiteenlopende nationale prioriteiten van zijn leden. Elk aangesloten land beschikt immers over een eigen economische en politieke context, waardoor een volledige afstemming van belangen niet steeds vanzelfsprekend is. Bovendien staat BRICS voor de opgave zijn groei op een inclusieve wijze te organiseren. Naarmate het blok uitbreidt, rijst tegelijkertijd de vraag of alle leden in gelijke mate baat zullen hebben bij de uitbreiding. Zonder doordachte afspraken over inspraak en verdeling van voordelen bestaat het gevaar dat machtsongelijkheden binnen het blok eerder worden versterkt dan weggewerkt (Imam, 2025).

Toch biedt de groeiende omvang van het blok ook perspectieven. Een breder BRICS vergroot immers de slagkracht van opkomende economieën op het wereldtoneel en kan bijdragen aan een verschuiving van een door het Westen gedomineerde orde naar een meer gediversifieerd internationaal systeem (Imam, 2025).

6.2 Motivaties voor een alternatieve munt

President Vladimir Poetin verklaarde dat Rusland bereid is samen te werken met China en andere BRICS-landen aan de ontwikkeling van een nieuwe mondiale reservevaluta. Het idee achter een dergelijke constructie is om minder afhankelijk te zijn van bestaande dominante munten zoals de Amerikaanse dollar (Ellerbeck, 2022).

Doordat de dollar via het Bretton Woods-systeem werd verankerd als wereldreservemunt, verwierven de Verenigde Staten een unieke positie die hen in staat stelt hun eigen economische en politieke belangen door te drukken op het mondiale financiële systeem. Voor BRICS-landen betekent dit dat zij structureel kwetsbaar blijven voor Amerikaanse monetaire beslissingen, zolang er geen volwaardig alternatief voorhanden is. Dit vormt voor de BRICS-landen een asymmetrische machtsverhouding, waarbij de ontwikkeling van een alternatieve munt dan ook kan worden beschouwd als een strategische poging om deze dollarhegemonie te doorbreken (Cai, 2025; Saaideh, 2023).

Die kwetsbaarheid werd zichtbaar na het uitbreken van het conflict in Oekraïne, toen de Verenigde Staten de dollar openlijk inzetten als sanctie-instrument. Russische banken werden uitgesloten van het SWIFT-systeem, valutareserves werden bevroren en tegoeden van Russische burgers in het buitenland werden geconfisqueerd. Deze maatregelen toonden aan hoe de dollar kon worden omgevormd van een neutraal publiek goed tot een geopolitiek wapen. Voor BRICS-landen bevestigde dit des te meer de urgentie voor een alternatief monetair kader (Cai, 2025).

Een alternatieve munt ontwikkelen is niet enkel gegeven door geopolitieke rivaliteit, maar ook door bredere structurele economische kwetsbaarheden. Landen die als prijsnemers opereren op wereldmarkten worden immers blootgesteld aan

wisselkoersschommelingen die volledig buiten hun eigen controle vallen. Dit geldt zelfs voor BRICS-leden die geen directe sanctiedruk ervaren, zoals Zuid-Afrika en Brazilië. De gezamenlijke drijfveer is aldus niet uitsluitend een reactie op Amerikaanse dwangmaatregelen, maar eveneens een streven naar grotere financiële autonomie (Liu & Papa, 2022).

Die structurele afhankelijkheid doet zich voor op meerdere niveaus. Zo werd er vastgesteld dat 86 procent van de Indiase invoer in Amerikaanse dollars werd gefactureerd, ondanks het feit dat slechts 5 procent van die invoer afkomstig was uit de Verenigde Staten. Een soortgelijke situatie deed zich voor bij Braziliaanse uitvoer, waar de dollar goed was voor 94 procent van de facturering, terwijl de Amerikaanse markt slechts 17 procent van de totale exportbestemming vertegenwoordigde. Dit illustreert hoe diep de dollar is ingebed in internationale handelspraktijken, ook wanneer de economische band met de Verenigde Staten zelf beperkt is (Liu & Papa, 2022).

Een bijkomende motivatie schuilt in de institutionele ondervertegenwoordiging van BRICS. Binnen instellingen zoals de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds beschikken de BRICS-landen over een relatief beperkt aandeel in stemrechten en SDR-allocaties, dat onder de 15 procent blijft. Dit aandeel weerspiegelt echter niet hun reële economische positie, aangezien de BRICS-landen gezamenlijk instaan voor ongeveer een kwart van het mondiale bruto binnenlands product. Deze beperkte resultaten suggereren dat de mogelijkheden voor BRICS-landen om hun positie binnen het huidige internationale bestel te versterken, structureel begrensd zijn (Liu & Papa, 2022).

Dit wordt bovendien bevestigd door waarnemingen vanuit de instellingen zelf. Batista Jr. (2024), voormalig vicevoorzitter van de New Development Bank en gewezen uitvoerend directeur bij het IMF, stelt dat de quota- en stemrechtverdeling binnen het IMF reeds veertien jaar onveranderd is gebleven. Daarnaast lijkt een structurele hervorming van de Bretton Woods-instellingen op korte termijn weinig realistisch. Indien hervorming van binnenuit onwaarschijnlijk blijkt, neemt de kans toe dat de BRICS-landen overschakelen op “go-it-alone”-strategieën. Hierbij worden nieuwe niet-dollar-gebaseerde instellingen en financiële instrumenten opgericht buiten het bestaande systeem (Liu & Papa, 2022).

Naast deze geopolitieke en institutionele overwegingen biedt een gemeenschappelijke BRICS-munt ook concrete operationele voordelen. Een gedollariseerd handelssysteem brengt immers aanzienlijke transactiekosten met zich mee, vereist tijdrovende omwisselingsprocessen en ondermijnt de monetaire soevereiniteit van de betrokken landen. Een alternatieve munt zou deze nadelen kunnen wegwerken door kostenreductie, efficiëntere betalingsafwikkeling en grotere wisselkoersstabiliteit te realiseren. Het succes van de Eurozone illustreert dat dergelijke voordelen concreet realiseerbaar zijn. Sinds de invoering van de euro is de gemiddelde jaarlijkse inflatie gestabiliseerd rond 2 procent. Voorheen werden sommige lidstaten geconfronteerd met

wisselkoersschommelingen tot 20 procent of meer. Daarnaast kunnen bedrijven binnen de eurozone vandaag grensoverschrijdend handelen zonder kosten voor valutaomzetting (Bastanifar et al., 2024; Europese Raad, z.d.).

De noodzaak wordt zo verder benadrukt door concrete handelsonevenwichten tussen de BRICS-leden onderling. Zo importeert India aanzienlijke hoeveelheden goederen uit Rusland, terwijl de omgekeerde handelsstromen relatief beperkt blijven. Dit creëert een overschot aan roepies dat Rusland moeilijk kan aanwenden binnen het huidige dollarsysteem. Een gemeenschappelijke munt, mogelijk gebaseerd op een mandje van lidstaatvaluta's of grondstoffen, zou dergelijke bilaterale onevenwichten structureel kunnen opvangen en de onderlinge handel vlotter laten verlopen (Bastanifar et al., 2024).

Op langere termijn kan deze economische integratie zich vertalen in een versterkte politieke samenwerking, waarbij de BRICS-landen gezamenlijk optreden in internationale fora en hun onderhandelingspositie ten aanzien van andere grootmachten versterken. De ontwikkeling van een alternatieve munt moet in dat opzicht niet louter als een economisch instrument worden gezien, maar ook als een middel om een hechter en invloedrijker geopolitiek blok uit te bouwen (Saaideh, 2023).

6.3 Voorstel voor een BRICS-munt

BRICS streeft naar een gezamenlijke munt gedekt door goud en een korf van grondstoffen. Een dergelijke munt zou de waarde koppelen aan fysieke activa en daarmee bescherming bieden tegen inflatie en valutadepreciatie. Kwesties die fiduciair geld de voorbije jaren structureel hebben geteisterd. Deze benadering is gebaseerd op de specifieke kenmerken van goud, zoals schaarste, deelbaarheid en uniformiteit. Dit maakt het bij uitstek geschikt als monetair ankerpunt omdat, historisch gezien, goudgedekte munten als stabielere werden beschouwd, omdat ze overheden afremmen in onbeperkte geldcreatie (Youvan, 2024).

Door opnieuw in te zetten op een goudgedekte valuta grijpen de BRICS-landen terug naar historische modellen, met als mogelijk gevolg een versterking van het vertrouwen in internationale monetaire transacties. Twee BRICS-leden nemen binnen dit scenario een strategische sleutelpositie in: Rusland en China behoren tot de grootste goudproducenten en -houders ter wereld. Beide landen bouwen al jaren hun goudvoorraad systematisch uit, wat hen in staat stelt om een goudgedekte munt geloofwaardig te onderbouwen. Toch kent een goudstandaard ook inherente beperkingen. De belangrijkste kritiek betreft de rigiditeit: onder een dergelijk regime kunnen overheden de geldhoeveelheid niet vrij uitbreiden in crisisperiodes, aangezien elke uitgifte moet worden gedekt door fysieke goudreserves (Youvan, 2024).

Naast goud zou de voorgestelde munt ook gedekt worden door een korf van grondstoffen zoals olie, aardgas, tarwe en metalen. Door deze fundamenteën te kiezen, wordt de waarde van de munt verbonden met essentiële bouwstenen van de wereldhandel en met het natuurlijk kapitaal van grondstofrijke leden zoals Rusland, Brazilië en Zuid-Afrika. Indien de BRICS-landen erin slagen een geloofwaardige gemeenschappelijke munt te ontwikkelen, kan deze uitgroeien tot een alternatieve reservemunt, waardoor de afhankelijkheid van de Amerikaanse dollar geleidelijk afneemt (Youvan, 2024). Parallel hieraan wordt verondersteld dat bij een nieuwe BRICS-valuta (BRI), de lidstaten onderling uitsluitend in deze munt handelen. Verder gaan we ervan uit dat de BRI, vergelijkbaar met de invoering van de euro binnen de eurozone, een samengestelde munt is (Coquidé et al., 2023).

7 *Haalbaarheid van de implementatie van een BRICS-munt*

7.1 Economische haalbaarheid

Het voorstel voor een gezamenlijke BRICS-munt wint de laatste jaren aan relevantie in het internationale debat over de monetaire ordening. Wat ooit gold als een vooral symbolische alternatief tegen de westerse financiële dominantie, heeft zich ontwikkeld tot concrete beleidsinitiatieven. Toch roept de vraag naar de economische uitvoerbaarheid fundamentele twijfels op.

De theoretische basis om de wenselijkheid van zo'n monetaire unie te beoordelen werd in 1961 gelegd door Robert Mundell met zijn Optimum Currency Area-theorie (OCA). Die theorie formuleert drie kernvoorwaarden waaraan landen moeten voldoen vooraleer een gemeenschappelijke munt voor hen voordeel oplevert: arbeid en kapitaal moeten vrij kunnen circuleren, lonen en prijzen moeten zich vlot kunnen aanpassen en de conjunctuurcycli van de deelnemende economieën moeten op elkaar afgestemd zijn. Wanneer dit op BRICS wordt toegepast vallen vooral de tekortkomingen op. De grote geografische afstanden, de uiteenlopende regelgevende kaders en de ongelijke infrastructuur belemmeren het vrije verkeer van productiefactoren. Daarnaast zijn de economische cycli weinig gesynchroniseerd: groeicijfers, inflatie en economische schokken verschillen aanzienlijk per land (Gift, 2024).

Deze theoretische bevindingen worden bevestigd door recente studies. Zo tonen Asteriou, Katsikas & Spanos (2026) en Nach & Ncwadi (2024) aan dat een gemeenschappelijke BRICS-munt momenteel geen realistische optie is. De structurele verschillen tussen de vijf economieën en hun uiteenlopende reacties op economische ontwikkelingen vormen daarbij belangrijke obstakels. Een muntunie impliceert één gemeenschappelijke rentevoet en één uniforme wisselkoers voor alle deelnemende landen. Dit functioneert enkel optimaal wanneer de economieën van de lidstaten in grote mate synchroon evolueren, met gelijkaardige fasen van economische groei, crisis en vertraging (Nach & Ncwadi, 2024).

Een belangrijk extra inzicht is dat de officiële BRICS-samenwerking sinds 2010 met jaarlijkse toppen, een eigen ontwikkelingsbank en gezamenlijke instellingen nauwelijks tot meer economische gelijkloop heeft geleid. Logischerwijs zou je verwachten dat jaren institutionele samenwerking de economieën dichter bij elkaar zou brengen, maar de ongelijke convergentie blijft aanwezig. Een gezamenlijke munt invoeren wanneer zelfs een ruime periode van politieke samenwerking de structurele verschillen niet heeft kunnen wegwerken, lijkt op zijn minst voorbarig (Asteriou et al., 2026).

Hoewel de beperkingen aanzienlijk zijn, wijst de theorie ook op potentiële voordelen. Door het bundelen van economische middelen en het spreiden van risico's zouden de aangesloten landen een hogere graad van economische stabiliteit en veerkracht kunnen bereiken. Deze gedachte vormt nog steeds een belangrijk argument voor monetaire integratie, ook in de discussie over de BRICS. Vanuit dit perspectief zou een gezamenlijke BRICS-munt een raamwerk kunnen bieden om externe economische schokken op te vangen, ondanks de geografische en economische verscheidenheid van de groep. Bovendien zou dit de samenwerking stimuleren en lidstaten in staat stellen elkaar bij te staan in moeilijke economische tijden (Nach & Ncwadi, 2024).

De analyse van Moch (2025) maakt duidelijk dat de economische uitgangspunten van de vijf lidstaten vrijwel ver uiteen lopen, wat de basis voor een gedeelde munt kwetsbaar maakt. China beschikt over een sterk geïndustrialiseerde economie met een nominaal bbp van ongeveer 18 268 miljard USD in 2024, terwijl Zuid-Afrika met 405 miljard USD qua economische omvang in een geheel andere categorie valt. Tussen deze uitersten bewegen Brazilië (2 174 miljard), Rusland (2 244 miljard) en India (3 390 miljard). Ook de inflatiecijfers verschillen: China noteerde in 2024 slechts 2,1%, terwijl de overige landen tussen 4,6% en 5% schommelden. De staatsschuld als percentage van het bbp loopt eveneens sterk uiteen van 54,5% in Rusland tot 83,6% in India. Dergelijke verschillen vormen een structurele belemmering voor iedere vorm van monetaire coördinatie.

Bovenop de cijfermatige verschillen komen uiteenlopende monetaire beleidskaders. India en Zuid-Afrika hanteren flexibele wisselkoersregimes, waarbij de waarde van de munt wordt bepaald door vraag en aanbod op de markt en daardoor sterk reageert op mondiale schokken. China voert een meer gecontroleerd wisselkoersbeleid terwijl Rusland het kapitaalverkeer onder strikte regulering plaatst. Historische vergelijkingen, met name de eurozone, laten zien dat onvoldoende afstemming leidt tot structurele onevenwichtigheden (Moch, 2025; IMF, z.d.)

De BRICS-landen vormen volgens Dahmer (2023) een te diverse groep om monetair geïntegreerd te worden. Hun economische structuren, ontwikkelingsniveaus en groeicijfers lopen sterk uiteen, en de convergentie die de eurozone met moeite tot stand bracht tussen relatief vergelijkbare economieën, is hier veel moeilijker te bereiken. Een bijkomend aandachtspunt is het verlies van monetaire soevereiniteit. Wanneer BRICS-landen overstappen op een gemeenschappelijke munt, verliezen ze de mogelijkheid om hun monetair beleid af te stemmen op de eigen economische realiteit. Dit verlies aan beleidsruimte kan het hun moeilijker maken om in te grijpen wanneer zich nationale economische problemen voordoen.

Volgens Spring-Ragain (2025) is een gemeenschappelijk BRICS-munt theoretisch denkbaar maar operationeel veeleisend. Wil zo'n munt werkelijk een tegengewicht

vormen voor de dollar, dan moet ze tegelijk dienen als rekenstandaard, als transactiemiddel én als instrument om waarde aan te houden. Die laatste rol de waardeopslag, vormt het zwaarste obstakel. De dollar dankt zijn positie immers niet aan een decreet, maar aan een opgebouwd marktvertrouwen dat decennia bestrijkt. Een nieuw alternatief moet dus van nul af aan een vergelijkbare reputatie verwerven. Om dit geloofwaardigheidsprobleem op te lossen, zou de munt verankerd kunnen worden aan tastbare activa. Door de waarde te koppelen aan goud of, meer specifiek, aan een mandje van strategische grondstoffen, zou de munt een intrinsieke onderbouw krijgen die losstaat van louter politieke beloften. De BRICS-landen beschikken samen over een uitzonderlijke voorraad aan natuurlijke hulpbronnen energie, metalen, landbouwproducten en die rijkdom kan dienen als materieel anker. Een dergelijke dekking zou de waardeopslagfunctie versterken.

Het fundamentele probleem van een goudgedekte munt is dat een land zijn uitgaven moet beperken om de koppeling met goud te kunnen handhaven. Het is exact dezelfde reden waarom de Verenigde Staten de convertibiliteit in goud niet konden volhouden. Het handhaven van convertibiliteit in goud wordt bijzonder complex binnen een groep landen met sterk uiteenlopende goudreserves en ongelijke toegang tot goudproductie (Smith, 2025). Verder benadrukt Molodyko (2020) dat goud weliswaar onderdeel zou moeten zijn van de dekking, maar dat een klassieke gouddekking niet werkbaar is door de sterke prijsschommelingen. E. Maloux (persoonlijke communicatie, 6 mei 2026) stelt eveneens vast dat goud te volatiel is.

Daarbovenop poneren Liu & Papa (2022) dat de BRICS-landen zelf grote houders zijn van dollar-gedeneerde activa. Dit creëert een fundamentele spanning binnen het dedollariseringsproject waarbij een verzwakking van de dollar, wat in essentie het doel van de operatie, rechtstreeks de waarde van hun eigen reserves zou aantasten.

7.1.1 Lessen uit de euro

Wanneer de BRICS-landen overwegen een gemeenschappelijke munt in te voeren, is de eurozone het enige hedendaagse referentiekader van vergelijkbare schaal en ambitie. Toch zou het misleidend zijn de euro te benaderen als een succesformule die louter gekopieerd hoeft te worden. Jammoul (2024) positioneert de Europese ervaring eerder als een leerdossier waarin zowel de verworvenheden als de structurele tekortkomingen leerzaam zijn. Vooral voor een groep als BRICS, met een aanzienlijk grotere economische, politieke en institutionele heterogeniteit.

Jammoul (2024) wijst dat een Europese Monetaire Unie zonder voorafgaande Europese Unie ondenkbaar zou zijn geweest. De kerneurolanden delen democratische regimes, NAVO-lidmaatschap, een gemeenschappelijk juridisch acquis, een gedeeld parlement en hooggerechtshof en gezamenlijke instellingen die teruggaan tot 1957. Wanneer dit beoordelingskader op de BRICS wordt toegepast, ontstaat een scherp contrast. Het blok

verenigt uiteenlopende politieke regimes en er bestaan actieve geopolitieke spanningen, met name het grensgeschil tussen China en India. De recente uitbreiding met Egypte, Ethiopië, Iran, Saoedi-Arabië en de VAE versterkt deze diversiteit nog.

Het Europese pad illustreert dat een functionerende muntunie het sluitstuk is van decennia voorbereidende integratie, niet het beginpunt. Tussen de oprichting van de EGKS (1951) en de invoering van de chartale euro (2002) verstreek meer dan een halve eeuw aan intermediaire stappen: een gemeenschappelijke markt voor kolen en staal, het Europees Monetair Stelsel met een wisselkoersmechanisme (1979), vrij kapitaalverkeer (1990), en pas dan een gemeenschappelijke centrale bank (1998) en munt (1999/2002). Hoewel BRICS tijdens de Goa-top een akkoord ondertekende om niet-tarifaire barrières te verminderen, duidde de actieplannen die op opeenvolgende toppen worden geformuleerd weinig of geen informatie over de daadwerkelijke uitkomsten van de samenwerking. Met andere woorden: de BRICS hebben de eerste fasen van het Europese model diepe handelsintegratie, vrij kapitaalverkeer, gedeelde regelgeving nog niet doorlopen (Jammoul, 2024).

Jammoul (2024) registreert ook duidelijke verworvenheden: een door de ECB gehandhaafd milieu van gematigde inflatie, een efficiënt grensoverschrijdend betalingssysteem (TARGET). Dit zorgde voor een toenemende financiële integratie binnen het eurogebied. Daarnaast werd de wisselkoersvolatiliteit tussen de lidstaten geëlimineerd, met aanzienlijke transactiekostenbesparingen voor consumenten en ondernemingen tot gevolg. Deze verworvenheden bepalen de minimumstandaard waaraan een BRICS-munt zou moeten beantwoorden om geloofwaardig te zijn als alternatief voor de dollar. De facto formuleert het europroject dus niet alleen waarschuwingen, maar ook prestatie-ijkpunten. De BRICS staan hier voor een dilemma: de operationele infrastructuur (een transparante centrale bank, een grensoverschrijdend betaalsysteem, gecoördineerd inflatiebeleid) vereist een institutionele dichtheid die zij vandaag niet bezitten.

Het pragmatische pad dat Jammoul (2024) suggereert is het voortbouwen op bestaande sterktes zoals de New Development Bank en het Contingent Reserve Arrangement, en het uitbreiden van bilaterale handel in lokale valuta. Het traject van de BRICS-landen naar een monetaire unie zal naar alle waarschijnlijkheid gepaard gaan met aanzienlijke uitdagingen, zowel bestaande als toekomstige. Een te snelle realisatie van deze unie, vooraleer is voldaan aan de basisvoorwaarden op het vlak van economische convergentie, politieke wil en een afgestemde beleidsagenda, zou de slaagkansen ervan ernstig ondermijnen.

7.2 Politieke haalbaarheid

Een tweede dimensie, is de politieke spanning binnen het blok zelf. Obidi et al. (2026) & Dahmer (2023) wijzen op de onopgeloste conflicten tussen India en China, wat aanhoudende hindernissen blijven vormen en daarmee de eenheid van het blok kunnen ondermijnen. India onderhoudt bovendien strategische partnerschappen met de Verenigde Staten, onder meer via het QUAD-bondgenootschap, dat door Beijing als een rechtstreekse poging tot tegenwerking wordt beschouwd. Voor een muntunie weegt dit zwaar: monetaire integratie veronderstelt een diepgaand vertrouwen in elkaars beslissingen en dat vertrouwen ontbreekt tussen de twee grootste economieën van het blok. Volgens E. Van Der Auwera (persoonlijke communicatie, 6 mei 2026) moeten de BRICS-landen tot consensus komen voor een gezamenlijke munt.

De uitbreiding van BRICS in 2024 met Egypte, Ethiopië, Iran en de Verenigde Arabische Emiraten heeft de onderlinge relaties niet eenvoudiger gemaakt, integendeel. Obidi et al. (2026) wijzen op de historische en regionale rivaliteiten tussen sommige van die nieuwe leden denk aan de spanningen tussen Iran en de VAE, of tussen Egypte en Ethiopië rond het Nijldam-conflict.

Naast het scenario van een nieuwe gezamenlijke BRICS-munt circuleren ook voorstellen voor de adoptie van de Chinese Renminbi (RMB) als gemeenschappelijke handelsmunt voor het BRICS-blok. Gangat & Ncube (2023) onderzoeken deze piste en argumenteren dat de RMB, gezien zijn opname in de SDR-mand van het IMF in 2016 en China's strategische internationaliseringsinitiatieven, een logischer alternatief zou kunnen vormen dan het ontwikkelen van een geheel nieuwe munt. Hun onderzoek concludeert echter dat ook de RMB op basis van de OCA-criteria nog niet geschikt is om als ankerpunt te fungeren, voornamelijk door divergerende inflatie- en rentecijfers en een ontoereikende reserveadequaatheid.

De alternatieve RMB-piste is desalniettemin relevant voor de huidige analyse, aangezien China's strategische voorkeur voor RMB-internationalisering een politiek obstakel vormt voor consensus binnen het blok. Met een aandeel van ruim 18% in het wereldwijde BBP en aanzienlijke handelsstromen met andere BRICS-leden beschikt China over een sterke onderhandelingspositie. Zo realiseert Brazilië bijvoorbeeld tussen 20 en 30 procent van zijn handel met China. Deze economische verwevenheid versterkt de invloed van China en heeft een directe impact op de politieke haalbaarheid van een gezamenlijke munt. Bovendien heeft China een eigen strategisch belang bij de internationalisering van de RMB, wat de bereidheid om monetaire soevereiniteit te delen binnen een gemeenschappelijke munt vermoedelijk beperkt (Gangat & Ncube, 2023).

De recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten onderstrepen hoe de politieke realiteit van het BRICS-blok afwijkt van het idee van een gemeenschappelijke munt. In maart 2026 stelde Iran voor om olie via de Straat van Hormuz enkel te laten passeren in ruil voor betaling in Chinese yuan, niet in Amerikaanse dollars. Op het eerste gezicht lijkt dit een stap richting de-dollarisering en dus richting BRICS-monetaire integratie. In werkelijkheid toont het voorstel net het tegendeel: het is een bilaterale Iraans-Chinese deal waarbij India, Brazilië en Zuid-Afrika geen partij zijn en het versterkt niet een gemeenschappelijke BRICS-munt, maar de positie van de yuan als parallelle reservevaluta naast de dollar. Hoofdeconoom Koen De Leus van BNP Paribas Fortis nuanceert in datzelfde artikel bovendien dat de yuan vandaag nog niet eens klaar is om die rol op zich te nemen, omdat China geen vrije in- en uitstroom van kapitaal toelaat (VRT NWS, 2026).

7.3 Institutionele haalbaarheid

7.3.1 Supranationale instelling

Op institutioneel vlak zijn er concrete initiatieven, maar hun draagwijdte blijft beperkt. De oprichting van de New Development Bank in 2014 markeert een eerste stap richting financieringsstructuren die minder afhankelijk zijn van westerse instellingen, zoals de Wereldbank of het IMF (Moch, 2025).

De invoering van een gemeenschappelijke BRICS-munt zou de oprichting van een nieuwe supranationale instelling vereisen om de monetaire functies van een muntunie te dragen. Het eerste institutionele bouwsteen, het Contingent Reserve Arrangement (CRA), beoordeelt Batista Jr. (2023) als grotendeels disfunctioneel. Het Contingent Reserve Arrangement is in opzet een swap-fonds tussen centrale banken: het kan landen die in betalingsbalansproblemen komen, tijdelijk steunen. Dat is een wezenlijk andere functie dan het uitgeven van een gemeenschappelijke munt. Een muntinstelling moet permanent liquiditeit creëren, vertrouwen verankeren en als monetaire ankerpunt dienen, taken waarvoor de CRA simpelweg niet is gebouwd. Daar bovenop komt dat de CRA in de praktijk inactief is. Het fonds is door de centrale banken zelf bevroren, telt slechts vijf leden en heeft nog nooit een echte steunoperatie uitgevoerd.

De New Development Bank lijkt op het eerste gezicht een betere kandidaat: het beschikt over een aanzienlijke kapitaalbasis, heeft een hoofdkantoor in Shanghai en is operationeel actief. Maar ook hier wijst Batista Jr. (2023) op fundamentele tekortkomingen die haar ongeschikt maken als monetaire ankerinstelling. De meest sprekende vaststelling is dat de NDB haar eigen leningen overwegend in Amerikaanse dollar voert. Een bank die zelf gedollariseerd opereert, kan moeilijk het centrum vormen van een de-dollariseringsproject. Daarnaast vallen de structurele bestuursproblemen op: gebrekkige transparantie, een ineffectief bestuur, regels die door het management niet worden gerespecteerd en zwak personeelsbeleid. Een instelling die haar eigen regels niet handhaaft, kan onmogelijk de monetaire discipline garanderen die een uitgevende bank nodig heeft.

Tegenover deze twee bestaande instellingen plaatst Batista Jr. (2023) het idee van een nieuwe Issuing Bank: een speciaal opgerichte instelling met als enig mandaat het uitgeven en in omloop brengen van de nieuwe munt. Deze Issuing Bank zou bewust níét ingrijpen in het beleid van de vijf nationale centrale banken, die hun gebruikelijke taken zouden blijven uitvoeren, zoals het bepalen van de rentetarieven, het uitvoeren van valuta- en open-markttransacties, het beheer van de internationale reserves en het toezicht op de financiële sector. Op die manier zouden de BRICS-landen geen monetaire soevereiniteit verliezen en zou een gezamenlijke munt fungeren naast de bestaande nationale valuta.

De institutionele complexiteit van een muntunie vereist nieuwe organen een centrale bank, regelgeving en toezicht waarover consensus moet worden bereikt over locatie, leiderschap en politieke controle. De globale aanvaarding van een nieuwe munt naast gevestigde reservemuntten zoals de dollar en de euro is een proces dat decennia kan duren. Dahmer (2023) sluit aan bij het oordeel van Jim O'Neill, de bedenker van het BRIC-concept zelf, die de gemeenschappelijke munt omschrijft als overdreven ambitieus en bezaaid met risico's.

7.3.2 Betalingssysteem

Binnen de institutionele dimensie van het BRICS-muntproject neemt BRICS Pay een sleutelpositie in. Het betreft een gedecentraliseerd grensoverschrijdend betalingssysteem dat sinds 2018 door de BRICS Business Council werd ontwikkeld met als expliciete bedoeling de internationale transacties tussen lidstaten te vereenvoudigen, de kosten te drukken en de afhankelijkheid van het door de Verenigde Staten gedomineerde SWIFT-netwerk af te bouwen. Het platform vormt daarmee de operationele ruggengraat waarop een toekomstige gemeenschappelijke munt zou kunnen steunen, aangezien een dergelijke munt zonder een functionele ontwikkelingsinfrastructuur geen praktische betekenis kan hebben (Krause, 2024).

Een eerste groot obstakel voor BRICS Pay is technisch van aard. Het platform moet in staat zijn om de zeer hoge transactievolumes van de BRICS-economieën te verwerken, terwijl het tegelijkertijd snelheid en veiligheid garandeert. Dit vereist aanzienlijke investeringen in infrastructuur en technologische innovatie, en eventuele vertragingen of uitval tijdens piekbelasting zouden de geloofwaardigheid van het systeem direct ondermijnen. Minstens even kritisch is het probleem van interoperabiliteit. Elk BRICS-land werkt met een eigen financieel en regelgevend kader. Om effectief te functioneren moet BRICS Pay naadloos aansluiten op nationale betalingssystemen (zoals het Russische Mir, het Indiase UPI en het Chinese CIPS) (Krause, 2024).

Daarnaast is er een extern aspect: westerse landen en financiële instellingen kunnen BRICS Pay als een bedreiging beschouwen en barrières opwerpen in de vorm van sancties, tarieven of regulaties. Deze combinatie van interne en externe regelgevende druk vormt een structurele rem op een snelle invoering. BRICS Pay is een noodzakelijke maar onvoldoende voorwaarde voor een eventuele gemeenschappelijke munt. De infrastructuur bouwt het vertrouwen, de technische standaarden en de politieke inbedding. De institutionele haalbaarheid van een BRICS-munt is dus direct afhankelijk van het succes van BRICS Pay (Krause, 2024).

7.4 Geopolitieke haalbaarheid

De geopolitieke determinant vormt één van de meest bepalende factoren bij de beoordeling van de haalbaarheid van een gemeenschappelijke BRICS-munt. Het initiatief moet niet louter gezien worden als een monetaire hervorming, maar als een strategische zet binnen een bredere herschikking van de internationale machtsverhoudingen. De recente uitbreiding van het blok met landen zoals Iran, Egypte en de Verenigde Arabische Emiraten vergroot het geopolitieke gewicht van BRICS verder. Deze uitbreiding verruimt niet enkel de potentiële gebruiksbasis van een toekomstige munt, maar versterkt ook de onderhandelingspositie van het blok tegenover het Westen. Tegelijk introduceert deze diversificatie echter nieuwe complexiteiten, aangezien de toegevoegde landen sterk uiteenlopende politieke regimes, economische structuren en buitenlandse prioriteiten kennen. De afstemming van belangen binnen een uitgebreid blok wordt daardoor aanzienlijk moeilijker (Bacchoo, 2025).

Niet alle lidstaten zitten op dezelfde geopolitieke lijn. India onderhoudt aanzienlijke strategische banden met de Verenigde Staten, wat een remmend effect kan hebben op een volmondige steun aan de-dollariseringsinitiatieven binnen het blok. Deze interne spanning illustreert dat BRICS, ondanks de gezamenlijke retoriek, geen monolithisch blok vormt en dat nationale buitenlandpolitieke keuzes de voortgang van een gemeenschappelijke munt kunnen vertragen of compliceren. Een tweede beperking betreft de mogelijke reactie van de Verenigde Staten en hun bondgenoten. De invoering van een alternatieve munt zou als een directe uitdaging van de bestaande financiële orde worden opgevat, met kans op tegenmaatregelen in de handelssfeer of andere vormen van economische druk. Dit risico werkt afschrikkend, vooral voor lidstaten met omvangrijke handels- of investeringsbelangen in westerse markten en kan hen terughoudend maken om het project volledig te onderschrijven (Bacchoo, 2025). Eind november 2024 plaatste Trump nog een felle boodschap op X waarin hij BRICS-landen waarschuwde. Als ze een nieuwe munt creëren of een alternatief voor de dollar steunen, krijgen ze 100% invoertarieven en mogen ze de Amerikaanse markt vergeten (Johnston, 2025).

8 *De potentiële impact van een BRICS-munt op de dominantie van de dollar en de euro als reservemunt*

Hoewel er in hoofdstuk zeven werd vastgesteld dat een gemeenschappelijke BRICS-munt op dit moment weinig haalbaar is, blijft het relevant om de potentiële impact van een dergelijk initiatief te analyseren. Dit hoofdstuk onderzoekt daarom in een hypothetisch kader in welke mate een BRICS-munt de dominantie van gevestigde reservemunten zoals de dollar en de euro zou kunnen beïnvloeden.

Volgens Gift (2024) zou een gemeenschappelijke BRICS-munt de wereldwijde financiële machtsverhoudingen kunnen verschuiven door de dominantie van de VS en de EU uit te dagen. De invoering van zo'n munt de dominantie van de Amerikaanse dollar en de euro zou kunnen ondermijnen, waardoor de BRICS-landen meer invloed zouden krijgen in internationale markten en beleidsdiscussies.

Of een dergelijke verschuiving realistisch is, hangt sterk af van de bredere evolutie van de dollar als reservemunt. Popov (2024) toont aan dat de dominantie van een reservemunt historisch zelden permanent is. Hij wijst op de Britse pond, dat in 1940 nog goed was voor bijna 70% van de wereldwijde valuta-reserves, maar dat aandeel zag dalen naar 35% in 1960 en slechts 2% in 1980. Een vergelijkbaar proces doet zich voor met de Amerikaanse dollar. Vanaf een hoogtepunt van 85% van de wereldwijde valuta-reserves in de periode 1970-75, daalde het aandeel naar 47% in 1990, om vervolgens tijdelijk te stijgen tot 71% in 2000 en daarna opnieuw te zakken tot 58% in 2022. Voor het scenario van een gemeenschappelijke BRICS-munt heeft deze evolutie een dubbele betekenis. Enerzijds bevestigt Popov (2024) het potentieel dat Gift (2024) schetst: de dollar verliest reëel terrein en westerse sancties versnellen de zoektocht naar alternatieven. Anderzijds toont de historische parallel met de pond aan dat dergelijke transitieën zich uitstrekken over decennia.

De werkelijke gevolgen van een BRICS-munt voor de dollar zijn volgens Jimoh (2023) moeilijk te voorspellen. Binnen de academische literatuur bestaat immers geen consensus over de mate waarin de huidige dollardominantie hierdoor onder druk zou komen te staan. Mocht een dergelijke munt erin zou slagen een stabiele verhouding met de dollar te handhaven, zou in dat scenario het effect van Amerikaanse sancties afnemen, terwijl ook de waarde van de dollar zelf verder zou kunnen wegzakken. Op langere termijn kunnen deze effecten ook doorwerken in de economische situatie van Amerikaanse gezinnen.

Jimoh (2023) wijst er bovendien op dat een succesvolle BRICS-munt directe gevolgen zou kunnen hebben voor specifieke sectoren waarin de dollar momenteel dominant is, zoals: olie en gas, het bankwezen en de financiële sector, grondstoffen, internationale handel, technologie en toerisme. Een dergelijke verschuiving binnen sectoren die

afhankelijk zijn van de dollar zou aanzienlijke risico's met zich meebrengen voor zowel de dollar als de euro. De werkelijke uitwerking op de dollar wordt uiteindelijk bepaald door een samenspel van verschillende elementen. In hoeverre de nieuwe munt door internationale actoren wordt opgenomen, vormt daarbij een eerste bepalende factor. Daarnaast speelt het vertrouwen dat marktdeelnemers in de stabiliteit van de munt stellen een cruciale rol. Tot slot hangt veel af van het vermogen van de BRICS-munt om zich te profileren als een volwaardig substituut voor de dollar.

Voor de positie van de euro binnen deze context is bovendien een belangrijke nuance op zijn plaats. Liu & Papa (2022) stellen vast dat de euro, ondanks zijn status als tweede belangrijkste mondiale munt na de dollar, de voorbije twee decennia internationaal grotendeels gestagneerd is. Als de dollar terrein verliest, zal de euro daar waarschijnlijk niet enorm van profiteren omdat hij zelf niet sterk genoeg gepositioneerd is als nieuwe dominante wereldmunt. Maar een BRICS-alternatief betekent ook niet automatisch dat de euro zwaar zal worden geraakt.

9 Conclusie

Op basis van de analyse in de voorgaande hoofdstukken kan worden besloten dat een dergelijke munt op korte en middellange termijn niet realistisch is. In een interview met I. Mertens (persoonlijke communicatie, 8 mei 2026) werd eveneens aangegeven dat de implementatie van een dergelijke munt momenteel als onhaalbaar wordt beschouwd.

Op economisch vlak voldoet BRICS niet aan de kernvoorwaarden van de Optimum Currency Area-theorie van Mundell, te weten vrij verkeer van arbeid en kapitaal, flexibele lonen en prijzen en gesynchroniseerde conjunctuurcycli (Gift, 2024). Empirisch onderzoek bevestigt dat een muntunie momenteel geen realistische optie is omwille van de structurele divergentie en uiteenlopende reacties op economische schokken (Asteriou et al., 2026; Nach & Ncwadi, 2024). Bovendien heeft de officiële BRICS-samenwerking sinds 2010 nauwelijks tot meer economische gelijkloop geleid (Asteriou et al., 2026). Een goudgedekte of door grondstoffen gedekte munt biedt evenmin een sluitend antwoord, omdat goud te volatiel is en de rigiditeit van een dergelijke koppeling de monetaire beleidsruimte van de lidstaten ernstig zou beperken (Molodyko, 2020; Smith, 2025).

Op politiek vlak ontbreekt het noodzakelijke onderlinge vertrouwen. De aanhoudende geopolitieke spanningen tussen India en China, gecombineerd met de strategische banden van India met de Verenigde Staten via het QUAD-bondgenootschap, ondermijnen de eenheid van het blok (Dahmer, 2023; Obidi et al., 2026). De uitbreiding met Egypte, Ethiopië, Iran en de Verenigde Arabische Emiraten in 2024 heeft bijkomende rivaliteiten geïntroduceerd in plaats van weggewerkt (Obidi et al., 2026). Op institutioneel vlak zijn de bestaande structuren ontoereikend. Het Contingent Reserve Arrangement is in de praktijk inactief en niet ontworpen om een gemeenschappelijke munt uit te geven, terwijl de New Development Bank haar eigen leningen overwegend in Amerikaanse dollar uitschrijft, wat haar geloofwaardigheid als ankerinstelling van een de-dollariseringsproject ondermijnt (Batista Jr., 2023). Het betalingssysteem BRICS Pay vormt een noodzakelijke maar onvoldoende voorwaarde: het kampt met aanzienlijke technische uitdagingen op het vlak van schaalbaarheid en interoperabiliteit tussen de nationale betalingssystemen (Krause, 2024).

Op geopolitiek vlak werkt de dreiging van Amerikaanse tegenmaatregelen afschrikkend, zeker voor lidstaten met substantiële handels- en investeringsbelangen in westerse markten. De aankondiging van president Trump om BRICS-landen die een alternatief voor de dollar steunen met 100% invoertarieven te treffen, illustreert de reële geopolitieke kostprijs van het project (Bacchoo, 2025; Johnston, 2025). Wat de potentiële impact betreft, blijft een gemeenschappelijke BRICS-munt op zichzelf weinig waarschijnlijk, maar wijst de historische evolutie wel op een geleidelijke erosie van de dollardominantie. Het aandeel van de dollar in de wereldwijde valuta-reserves daalde van ongeveer 85% in 1970-75 tot 58% in 2022 (Popov, 2024). De effectieve impact op de dollar valt moeilijk te voorspellen en hangt af van de mate van internationale opname, het opgebouwde marktvertrouwen en het vermogen van een eventuele BRICS-munt om als volwaardig substituut te functioneren (Jimoh, 2023). De algemene conclusie luidt dan

ook dat een gemeenschappelijke BRICS-munt op dit moment vooral een symbolisch en strategisch project is

10 Bibliografie

- Acevedo, R., Menard Family Center for Economic Inquiry, Creighton University, University of Illinois Springfield, Western New Mexico University, Econintech, Lorca-Susino, M., Department of Economics, University of Miami, & Econintech. (2024). The Euro and the U.S. Dollar: Reserve Currency Rivalry in the 21st Century - A Review [Journal-article]. *The Economic Research Guardian*, 14–14(2), 176–202. [https://www.ecrg.ro/files/p2024.14\(2\)38y7.pdf](https://www.ecrg.ro/files/p2024.14(2)38y7.pdf)
- Anagba, J. O., Adamu, B. M., & Olotu, T. I. (2026). BRICS and the Politics of Multi-Polarity: Rethinking Global Governance. *Journal Of Contemporary International Relations And Diplomacy*, 6(2), 16–30. <https://doi.org/10.53982/jcird.2025.0602.02-j>
- Asteriou, D., Katsikas, E., & Spanos, K. (2026). An Optimum Currency Area Index for BRICS: A Bayesian Prediction model. *ScienceDirect*.
- Bacchoo, A. D. (2025). A Future Brics Currency as a Competitor to the US Dollar. *International Journal Of Innovations in Science Engineering And Management.*, 241–249. <https://doi.org/10.69968/ijisem.2025v4i3241-249>
- Baselli, V. (2025, 9 oktober). *Kan de euro de dollar uitdagen als wereldreservemunt?* Morningstar. <https://global.morningstar.com/nl/markten/kan-de-euro-de-dollar-uitdagen-als-wereldreservemunt>
- Bastanifar, I., Khan, K. H., & Koch, H. (2024). Understanding BRICSIZATION through an economic geopolitical model. In Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, *Journal Of Open Innovation: Technology, Market, And Complexity* (p. 100440) [Journal-article]. <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100440>

Batista Jr., P. N. (2023). A BRICS currency? In *BRICS Seminar On Governance & Cultural Exchange Forum 2023*.

Batista, P. N., Jr. (z.d.). *Analytics*. Valdai Club.

<https://valdaiclub.com/a/highlights/brics-financial-and-monetary-initiatives/>

Batista, P. N., Jr. (2024). BRICS: transactions in national currencies, cross border payment systems and a new reserve currency. In *Paper That Served As The Basis For A Presentation Made in The Session “Society Of Equal Opportunities: What Does This Mean in The 21st Century?” in The 21st Annual Meeting Of The Valdai Discussion Club in Sochi, Russia, November 5th, 2024*.

Benefits of adopting the euro. (z.d.). Europese Raad.

<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/benefits-of-adopting-the-euro/>

Bullough, O. (2019). *Moneyland*. Thomas Rap.

Cai, Y. (2025). Study on the Trend of De-Dollarization. In *Transactions On Economics, Business And Management Research* (Vol. 15).

Carlson, S. (2025, 21 juli). *What Is a Reserve Currency?* | Chase.

<https://www.chase.com/personal/investments/learning-and-insights/article/what-is-a-reserve-currency>

Cipriani, M., Goldberg, L. S., & La Spada, G. (2023). Financial Sanctions, SWIFT, and the Architecture of the International Payments System. In Federal Reserve Bank of New York, *Federal Reserve Bank Of New York Staff Reports* (Nr. 1047).
https://www.newyorkfed.org/medialibrary/media/research/staff_reports/sr1047.pdf

Coquidé, C., Lages, J., & Shepelyansky, D. L. (2023). Prospects of BRICS currency dominance in international trade. *Applied Network Science*, 8(1).

<https://doi.org/10.1007/s41109-023-00590-3>

Dahmer, W. (2023). *BRICS Currency Lessons from the Past*.

De Borst, M., & De Borst, S. (2024). *Crypto voor intelligente beleggers*. Business Contact.

Delen, B. (2025, 29 augustus). De Amerikaanse dollar onder druk: storm of rimpeling? *Delen*. <https://www.delen.bank/nl-be/blog/de-amerikaanse-dollar-onder-druk-storm-of-rimpeling>

D'Italia, B. (z.d.). *Banca d'Italia - T2 and the settlement of gross payments*. (C) Banca D'Italia. <https://www.bancaditalia.it/compiti/sistema-pagamenti/target2/index.html?com.dotmarketing.htmlpage.language=1&dotcache=refresh>

EFSAS. (2023). The BRICS | Origins, Evolution & 2023 Expansion. In *EFSAS STUDY PAPER*.

Eurobarometer shows record high trust in the EU, and strong support for the euro and a common defence and security policy. (z.d.). Europese Commissie.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1318

European Central Bank. (2026, 9 januari). *The euro in a changing world*.

<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2026/html/ecb.sp260109~7a044d36db.en.html>

Evaluating BRICS as an optimum currency area: insights from SVAR modeling. (2024). In *Cogent Economics & Finance* (p. 2399321).

<https://doi.org/10.1080/23322039.2024.2399321>

Gangat, M., Ncube, A., & University of Johannesburg. (z.d.). Economic Feasibility of the Monetary Integration of BRICS and BRICS Plus Countries. In *University Of Johannesburg* [Journal-article].

Ghizoni, S. K. (z.d.). *Creation of the Bretton Woods System*. Federal Reserve History. <https://www.federalreservehistory.org/essays/bretton-woods-created#:~:text=The%20Bretton%20Woods%20system%20was%20a%20new,Chief%20international%20economist%20at%20the%20Treasury%20Department>

Gift, M. M. (2026, 31 maart). The BRICS currency conundrum: Weighing the pros and cons of a unified monetary system. *APRI*. <https://afripoli.org/the-brics-currency-conundrum-weighing-the-pros-and-cons-of-a-unified-monetary-system>

Gluschenko, K., Institute of Economics and Industrial Engineering, & Novosibirsk State University. (2024). How the dollar became the world currency [Journal-article]. *Munich Personal RePEc Archive*, 2. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4941211>

Hall, J. (2025, 8 augustus). *What is Fiat Currency?* The Motley Fool. <https://www.fool.com/terms/f/fiat-currency/>

Heylen, K. (2026, 16 maart). Iran zou olie alleen doorlaten via Straat van Hormuz als er in yuan betaald wordt: wat betekent dat voor de dollar? | VRT NWS Nieuws. *VRTNWS*. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2026/03/16/iraans-voorstel-voor-hormuz-olie-betalen-met-yuan-china-petrodo/>

Imam, M. (2025). BRICS Expansion and The Emergence of A New Economic World Order. *Bulletin Of Islamic Research*, 3(3), 397–408.

<https://doi.org/10.69526/bir.v3i3.341>

International role of the euro. (z.d.). Europese Raad.

<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/international-role-euro/>

Issing, O., Center for Financial Studies at Goethe University Frankfurt, & Executive Board of the European Central Bank. (2021). A highly symbolic act. In *THE INTERNATIONAL ECONOMY*. http://www.international-economy.com/TIE_Su21_Issing.pdf

JAMMOUL, M. M. (2024). *FEASIBILITY OF a BRICS COMMON CURRENCY* (Door AMERICAN UNIVERSITY OF BEIRUT; N. Yamout, A. Abboud, & S. Neaimi, Reds.).

https://scholarworks.aub.edu.lb/bitstream/handle/10938/24436/JammoulMaysa_sa_2024.pdf?sequence=1

Jimoh, A.-R. (2010). Reducing the inherent risks in BRICS currency to the global acceptable level. How BRICS currency can coexists with US dollars. In *Abstract* [Journal-article]. <https://ssrn.com/abstract=4635959>

Johnston, L. A. (2025). The BRICS, the dollar and SWIFT: A review of evolving interests and monetary reform momentum. *South African Journal Of International Affairs*, 32(1–2), 243–266.

<https://doi.org/10.1080/10220461.2025.2523509>

Kamin, K., & Langhammer, R. J. (2023). From BRICS to BRICS+: Sheer More Members is not a Challenge to G7. *The Economists Voice*, 20(2), 259–265.

<https://doi.org/10.1515/ev-2023-0065>

- Krause, D. & Marquette University. (2024). The Future of Global Payments: BRICS Pay and the Evolving Financial Order [Journal-article]. *Marquette University*, 1–5.
- Liu, Z. Z., & Papa, M. (2022). Can BRICS De-dollarize the Global Financial System? In *Cambridge University Press eBooks*.
<https://doi.org/10.1017/9781009029544>
- Lu, Y. (2020). The Causes of the Collapse of the Bretton Woods System and Its Influence on International Relationship. *Finance And Market*, 5(4), 320.
<https://doi.org/10.18686/fm.v5i4.2963>
- Moch, E. (2025). The Introduction of a BRICS Currency and Its Impact on the International Financial Architecture. *International Journal Of Finance And Accounting*, 4(1), 103–119. <https://doi.org/10.37284/ijfa.4.1.3053>
- Molodyko, K. (2020). From Reserve Currencies to Reserves of Critical Goods: Designing a New BRICS International Currency. *BRICS Law Journal*, 7(4), 67–84. <https://doi.org/10.21684/2412-2343-2020-7-4-67-84>
- Nach, M., Ncwadi, R., & Nelson Mandela University. (2024). BRICS economic integration: Prospects and challenges. *South African Journal Of International Affairs*, 151–166. <https://doi.org/10.1080/10220461.2024.2380676>
- Papaioannou, E., Portes, R., & EUROPEANCOMMISSION. (2008). Costs and benefits of running an international currency. In *Economic Papers* (Vol. 348) [Journal-article]. <https://doi.org/10.2765/20451>
- Popov, V. (2023). US dollar is losing it position of a reserve currency: How the BRICS development bank can ensure the soft landing. In *Central Economics*

- And Mathematics Institute, Russian Academy Of Sciences* (pp. 1–4) [Journal-article]. <https://ssrn.com/abstract=4546254>
- Saaida, M. B. E. & Department of International Relations and Diplomacy, Faculty of Administration Sciences and Informatics, Al-Istiqlal University, Jericho, Palestine. (2023). The BRICS' move away from US Dollar: The implications for international politics. In *International Journal Of Multidisciplinary Research And Development* (pp. 35–39) [Journal-article]. <https://www.allsubjectjournal.com>
- Shahrokhi, M., Cheng, H., Dandapani, K., Figueiredo, A., Parhizgari, A. M., & Shachmurove, Y. (2016). The Evolution and Future of the BRICS: Unbundling Politics from Economics. *Global Finance Journal*.
- Shameem, C., & Jayaprasad, K. (2020). The Evolution of BRICS in International Political Economy. *American Review Of Political Economy*, 15(1). <https://doi.org/10.38024/arpe.sj.6.28.20>
- Siripurapu, A., & Berman, N. (2023, 19 juli). The dollar: the world's reserve currency. *Council On Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/backgrounders/dollar-worlds-reserve-currency>
- Smith, G. (2025, 18 februari). *Shared Brics money: a basket currency or a basket case?* OMFIF. <https://www.omfif.org/2025/02/shared-brics-money-a-basket-currency-or-a-basket-case/>
- Spring-Ragain, H. & Centre d'Etudes Diplomatiques et Stratégiques (CEDS). (2025). International Sanctions and Economic Restructuring: Modelling the BRICS Monetary Initiative as Counter-Power. In *Journal Of BRICS Studies (JBS)* (Vol. 4, Nummer 2).

Tan, D. (2025). The decoupling dilemma: How US sanctions erode global economic governance. *International Organization*, 79(S1), S134–S147.

<https://doi.org/10.1017/s0020818325100994>

TARGET. (z.d.). <https://www.bundesbank.de/en/tasks/payment-systems/target/target-626752>

The road to the euro. (2021, 17 februari). NBB Museum.

<https://museum.nbb.be/en/resources/road-euro>

Waarom de dollar nog steeds overgewaardeerd is. (2025, 4 november). ABN AMRO Bank. <https://www.abnamro.com/research/nl/onze-research/fx-special-waarom-de-dollar-nog-steeds-overgewaardeerd-is>

What are foreign currency reserves and can they help combat the global economic crisis? (2025, 3 juni). World Economic Forum.

<https://www.weforum.org/stories/2022/08/foreign-currency-reserves-global-economic-crisis/>

Would Floating Rates Sink the System? (z.d.). International Monetary Fund.

https://www.imf.org/external/np/exr/center/mm/eng/mm_rs_01.htm

Youvan, D. C. (2024). *The BRICS Currency: A New Era of Global Finance Backed by Gold*.